

Maakuntahallitus

AIKA 14.09.2020, klo 08:30

PAIKKA Microsoft teams-kokous. Strateginen kokous.

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Asia	Otsikko	Sivu
86	Kokouksen järjestäytyminen	3
87	Maakuntahallituksen 8.6.2020 pöytäkirjan tarkastaminen	4
88	Uudenmaan selviytymissuunnitelma 2020-2021	6
89	Etelä-Suomen liikennestrategian hyväksyminen	10
90	Lännen ratakäytävät ja maankäyttö -selvityksen valmistuminen	12
91	Lausunto Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavaehdotuksesta	14
92	Maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arviointi ja kehittäminen	18
93	Maakunnan yhteistyöryhmän varajäsenen vaihtuminen: Jussi Karvinen Kaisa Ainalan tilalle	19
94	Vuoden 2019 arviointikertomus tiedoksi	20
95	Osavuosikatsaus 2/2020 tiedoksi	24
96	Ilmoitusasiat	25
97	Johtajien antamat lausunnot	27
98	Kokousaikataulu tiedoksi	28
99	Eduskunnan oikeusasiamiehen vastaus koskien rautatietunnelihankkeen käsittelyä maakuntakaavoituksessa	29

OSALLISTUJAT

	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Heijnsbroek-Wirén Mia	Jäsen	
	Hopsu Inka	Jäsen	
	Ihanus Jukka	Jäsen	
	Juurikkala Timo	I varapuheenjohtaja	
	Karhuvaara Arja	Jäsen	
	Kiljunen Kimmo	Jäsen	
	Launiala Mimmi	Jäsen	
	Lompolo Kirsi	II varapuheenjohtaja	
	Markkula Markku	Puheenjohtaja	
	Meri Otto	Jäsen	
	Pahlman Irma	Jäsen	
	Rissanen Laura	Jäsen	
	Salonen Pasi	Jäsen	
	Taipale Kaarin	Jäsen	
	Vesikansa Sanna	Jäsen	
	Adlercreutz Anders	varajäsen, strateginen kokous	
	Ilonen Jarkko	varajäsen, strateginen kokous	
	Räsänen Joonas	varajäsen, strateginen kokous	
	Valtonen Mikko	varajäsen, strateginen kokous	
	Holopainen Mari	MV:n pj.	
	Luhtanen Leena	MV:n I vpj.	
	Muurinen Seija	MV:n II vpj.	
MUU	Savolainen Ossi	Maakuntajohtaja	
	Eskelinen Juha	Johtaja, aluekehittäminen	
	Vikman-Kanerva Merja	Johtaja, aluesuunnittelu	
	Kanerva Inka	Viestintäjohtaja	
	Autioniemi Paula	Hallinto- ja talousjohtaja	
	Elo Seija	Viestintäpäälikkö	
	Setälä Liisa	Hallintopäälikkö	
	Hynninen Jukka	Tietohallintopäälikkö	

Maakuntahallitus

14.09.2020

86

Kokouksen järjestäytyminen

MHS

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

- päättää todeta sähköisen kokouksen laillisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi
- toteaa, että kyseessä on maakuntavaltuuston 29.8.2017 § 23 hyväksymän perussopimuksen soveltamisohjeen mukainen strategisesti merkittävä kokous, johon on kutsuttu puhe- ja läsnäolo-oikeudella kehyskuntia edustavat varajäsenet.
- valitsee kaksi pöytäkirjan tarkastajaa (Mia Heijnsbroek-Wirén, Inka Hopsu).

Maakuntahallitus

14.09.2020

87

Maakuntahallituksen 8.6.2020 pöytäkirjan tarkastaminen

MHS

Tiivistelmä

Maakuntahallituksen kokouksessa 8.6.2020 nimetyt kokouspöytäkirjan tarkastajat ovat ilmoittaneet, etteivät he hyväksy § 84 "Ilmoitusasiat" kohdalla puheenjohtajan ehdottamaa sanamuotoa, joka liittyy puheenjohtajan lehdistössä antamiin lausuntoihin. Jos valitut pöytäkirjan tarkastajat eivät hyväksy laadittua pöytäkirjaa, se tulee tarkastaa seuraavassa kokouksessa.

Asian yksityiskohtainen selostus

Maakuntahallituksen kokouksessa 8.6.2020 § 84 "Ilmoitusasiat" keskusteltiin maakuntahallituksen puheenjohtajan lehdistössä antamien lausuntojen vaikutuksesta.

Kokouksessa nimetyt kokouspöytäkirjan tarkastajat Kaarin Taipale ja Sanna Vesikansa ovat ilmoittaneet Uudenmaan liiton toimistolle, että he eivät hyväksy kyseisen kokouksen pöytäkirjaa puheenjohtaja Markku Markkulan ehdottamassa muodossa, joka kuuluu seuraavasti:

"Pöytäkirjaan merkittiin, että tämän asian kohdalla maakuntahallituksen jäsen Kaarin Taipale nosti esille maakuntahallituksen puheenjohtajan Helsingin Uutiset lehdessä esitetyt näkemykset Tallinna-tunnelista."

Asian taustat

Kuntalaissa ei ole tarkempia määräyksiä toimielinten pöytäkirjojen sisällöstä, vaan hallintosäännössä on annettava tarkemmat määräykset pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja tiedoksi antamisesta.

Uudenmaan liiton hallintosäännön 127 § nojalla pöytäkirjan pitämisestä vastaa kyseessä olevan toimielimen puheenjohtaja. Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla. Maakuntahallitus on päättänyt 11.9.2017 § 129 kokoustyöskentelyynsä liittyvistä toimintatavoista. Sen mukaan pöytäkirja katsotaan hyväksytyksi, kun sekä puheenjohtaja että pöytäkirjantarkastajat ovat sen sähköpostiviesteillään vahvistaneet.

Jos valitut pöytäkirjan tarkastajat eivät hyväksy laadittua pöytäkirjaa, se tulee tarkastaa seuraavassa kokouksessa. Mikäli asiassa ei saavuteta yksimielisyyttä, siitä voidaan äänestää.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää yllä selostusosassa mainituin perusteluin tarkastaa kokouksensa 8.6.2020 pöytäkirjan tässä kokouksessa.

Vastuujohtaja:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Valmistelija:

Tero Suursalmi 050 569 3391

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee täytäntöönpanoa

Oheismateriaali

Puheenjohtajan ehdotus maakuntahallituksen kokouksen 8.6.2020 pöytäkirjaksi

Maakuntahallitus

14.09.2020

88

Uudenmaan selviytymissuunnitelma 2020-2021

241/07.00.04.00.02/2020

MHS

Tiivistelmä

Uudenmaan liitto valmistelee tiiviissä yhteistyössä maakunnan keskeisten toimijoiden kanssa koronasta selviytymissuunnitelmaa vuosille 2020-21 (-23). Maakuntien selviytymissuunnitelmat ovat edellytyksenä maakuntiin allokoitavan korona-elvytyspaketin varojen käytölle. Ne myös toimivat pohjapaperina valtion ja maakuntien välisissä aluekehittämisen keskusteluissa loka-marraskuussa. Työ- ja elinkeinoministerölle 30.9. mennessä toimitettava suunnitelma voi olla vielä luonnos, ja lopullinen versio tulee lähettää työ- ja elinkeinoministeriöön lokakuun aikana.

Asian yksityiskohtainen selostus

Maailmanlaajuinen koronavirustauti on muuttanut olennaisesti koko Suomen, myös Uudenmaan yritysten sekä organisaatioiden toimintaedellytyksiä. TEM valtuutti kirjeellään 18.6.2020 maakunnat laatimaan alueelliset selviytymissuunnitelmat koronakriisin taloudellisten vaikutusten jälkihoidon sekä jälleenrakennuksen alueellisten toimien kokoamiseksi. Suunnitelman tulee kattaa vuodet 2020 ja 2021, ja se tulee laatia laajapohjaisessa yhteistyössä aluekehittämisen toimijoiden kanssa. Suunnitelma voi olla syyskuun lopussa vielä luonnos, mutta lopullinen versio tulee toimittaa mahdollisimman pian lokakuun aikana.

Maakuntien selviytymissuunnitelmat toimivat pohjapaperina valtion ja maakuntien välisissä aluekehittämisen keskusteluissa loka-marraskuussa 2020, ja ovat edellytyksenä maakuntiin 2021-23 allokoitavan alueellisen elvytyspaketin varojen käytölle. TEM ei kuitenkaan arvioi alueellisten selviytymissuunnitelman laatua, eikä se ohjaa elvytysrahojen jakautumista maakunnittain. Suunnitelmat tulee huomioida myös ELY-keskusten tulossopimuksissa.

TEM:n mukaan selviytymissuunnitelmien toteutus koostuu rahoituksesta vuoden 2020 talousarvion momenteilla 32.30.40 Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen, 32.30.42 Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen, 32.30.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin sekä 32.30.51 Julkiset työvoimapalvelut. Lisäksi maakuntien suunnitelmat todennäköisesti toimivat myös tausta-aineistona kansallisen, VM-vetoisen elpymissuunnitelman laatimisessa lokakuun loppuun 2020 mennessä, joilla ohjataan EU:sta 2021-23 tulevia elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) varoja jäsenmaihiin.

Alueellisen selviytymissuunnitelman tulee sisältää maakunnan tilannekuva koronan vaikutuksista, sekä esitetyt toimenpiteet koronasta selviytymiseksi ja resilienssin vahvistamiseksi. Suunnitelmien toimenpiteiden valmistelussa voi hyödyntää maakunnan muita valmistelussa olevia tai valmiita ohjelmia ja strategioita.

Tilannekuva koronan vaikutuksista Uudellamaalla

Uusimaa on Suomen kansainvälisen liikenteen ja logistiikan merkittävin solmukohta. Siksi ei ole yllättävää, että Uudellamaalla koronaa sairastavia on määrällisesti eniten, myös suhteutettuna väestöön sairastuneiden osuus on muihin maakuntiin nähden jopa kymmenkertainen (331 sairastunutta 100.000 asukasta kohti). Tämä on sekä aiheuttanut maakunnan vientivetoiselle elinkeinoelämälle muuta maata selkeästi suurempia, pitkäaikaisia haittoja.

Samanaikaisesti koronapandemian vuoksi käyttöön otetut rajoitustoimet ovat vaikuttaneet Uudenmaan toimintaympäristöön ennen näkemättömällä tavalla. Koronaepidemian riehussa pahimmillaan maakunnan liikenne suljettiin muusta Suomesta noin kuukaudeksi Suomen hallituksen toimesta. Lisäksi valtion rajojen sulkeminen on vaikeuttanut erityisesti uusmaalaiselle elinkeinoelämälle tärkeän ulkomaisen osaamisen ja työvoiman saatavuutta.

Uudenmaan työttömyys lisääntyi keväällä kokonaisuutena muuta Suomea voimakkaammin sekä suhteellisesti että määrällisesti. Erityisen huolestuttavaa on, että alle 30-vuotiaiden työnhakijoiden määrä kasvoi huhtikuussa Helsingin seudulla ja Helsingissä vuodessa muuta maata jopa kaksi kertaa nopeammin.

Kesäkuun 2020 lopussa työttömiä työnhakijoita oli samaan aikaan yli 140.000, eli lähes puolet Suomen työttömistä. Palvelu- ja myyntityöntekijöiden ammattiryhmässä voidaan lomautusten kohdalla puhua räjähdysmäisestä kasvusta; vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna ammattiryhmän keskuudessa lomautukset kasvoivat yli kaksikymmenkertaisiksi.

Teollisuudessa ja rakentamisessa pahin isku on todennäköisesti vielä edessä, ja alkaa toden teolla aktualisoitua liikevaihdon laskussa ja henkilöstön vähennyksinä vasta syksyllä.

Koronaepidemian käynnistyttyä myös lomautussuma paisui Uudellamaalla erittäin nopeasti. Kaikkiaan noin puolet kevään aikana lomautusuhan alla olleista henkilöistä asuu Uudellamaalla (enimmillään 230.000 työntekijää). Myös itse lomautettujen määrä on Uudellamaalla kasvanut räjähdysmäisesti; toukokuun lopussa oli lomautettuja lähes 70.000 henkeä, kun vuotta aiemmin luku oli 7.000. Lomautuksia on erityisesti palvelu- ja myyntiammateissa, esimerkiksi matkailu- ja ravintola-alalla yrityksistä 90 prosenttia on joutunut turvautumaan lomautuksiin.

Myös yritysten näkökulmasta koronakriisin isku on ollut Uudellamaalla dramaattinen, ja kannattavuus jäi jo huhtikuussa selvästi vuoden takaista heikommaksi. Helsinki GSE:n (Graduate School of Economics) mukaan yli 8 prosenttia Uudenmaan maakunnan yrityksistä on joutunut kesäkuuhun mennessä lomauttamaan henkilöstöään, mikä on Lapin jälkeen suhteellisesti toiseksi eniten, mutta määrällisesti Lappiin nähden moninkertainen. Suomen kooltaan, että matkustajamääriltään ylivoimaisesti suurimman Helsinki-Vantaan lentokenttäekosysteemille korona on ollut erityisen tuhoisa. Huhti-kesäkuussa kentän kautta lensi 139 000 matkustajaa, mikä oli vain 2,4 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajasta. Tämä heijastui kv-matkailijoihin nojautuvan Uudenmaan matkailuun; Business Finlandin mukaan ulkomaiset yöpymiset vähenivät meillä kesäkuussa peräti -83% vuoden takaiseen.

EK:n selvitysten mukaan toukokuussa Uudenmaan työnantajayrityksistä yli puolet (55,4%) raportoi ainakin yhdestä koronakriisin haittavaikutuksista;

lomautuksista, irtisanomisista tai toiminnan lopettamisen tai konkurssin uhasta, kun esimerkiksi Itä- ja Pohjois-Suomessa vastaava luku oli 41,8%.

EK:n heinäkuun suhdannebarometrissa Uudenmaan yritysten suhdanneodotukset olivat hivenen koko maan keskiarvoa suotuisimmat, mutta edelleen 60 % yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan, neljäsosa ennakoi heikkenemistä. Syksyä kohden mentäessä epävarmuus on kuitenkin yhä suurta, ja mm. Suomen Yrittäjät ennakoi varsinaisen konkurssiaallon piikin tulevan vasta ensi vuoden puolella.

Uudenmaan muuta Suomea vahvemmin verotulojen varassa elävien kuntien näkökulmasta koronatilanteen seuraukset ovat dramaattisia. GSE:n mukaan peräti seitsemän kymmenestä eniten lomautuksista kärsineistä kunnista löytyy Uudeltamaalta. Kuntaliiton huhtikuussa tekemän arvion mukaan koko maan kuntatalous heikkenisi kuluvana vuonna vähintään 1,9 miljardia, josta valtaosa heikentymisestä selittyy kuntien kunnallis- ja yhteisöverotulojen romahtamisesta. Uudenmaan liiton kunnilta toukokuussa keräämien tietojen mukaan pandemian aiheuttamat rajoitustoimet heikentävät Uudenmaan kuntien taloutta lähes miljardilla eurolla, jolloin maakunnan osuus kattaisi siten lähes puolet koko maan kuntakentän koronatappioista.

Uudenmaan selviytymisuunnitelman painopisteet

Uudenmaan suunnitelmassa läpikantavana on ajatus, että koronaepidemiasta toipuvan Suomen elpymistä ja uusiutumista tulee tukea korostamalla toimenpiteiden kansallista ja kansainvälistä vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta. Siksi Uudenmaan koronatoimilla on haettava - ei vain oman maakunnan, vaan koko Suomen tulevan menestyksen näkökulmasta – vaikuttavuutta, kokonaisten valtioiden ja talousalueiden välisessä kiihtyvässä kilpailussa. Helsinki-Uusimaa –alueen kasvun ja kilpailukyyn toimintaedellytysten vahvistaminen on jatkossakin koko maan edun mukaista, huomioiden samanaikaisesti myös maakunnan huomattavat sisäiset eroavaisuudet sen seutukuntien välillä.

Varsinaiset toimenpiteet ovat parhaillaan valmistelussa, ja valmistelussa hyödynnetään mm. kaupunkien ekosysteemisopimusten (ml. RIS3), Uusimaa-ohjelman, nykyisen ja uuden ohjelmakauden rakennerahasto-ohjelmien, MAL-sopimuksen sekä Uudenmaan hiilineutraalisuustiekartan sisältöjä. TEM:n ohjeistuksen mukaisesti Uudenmaan suunnitelman toimenpiteet jakautuvat

a) nopeisiin koronan jälkihoidon toimenpiteisiin, joilla korjataan epidemian aiheuttamia vahinkoja ja vahvistetaan elinkeinoelämän luottamusta talouden käynnistymiseksi. Näitä ovat esimerkiksi yritysten liiketoiminnan kehittämistä, työpaikkojen säilyttämistä ja luomista sekä korona-epidemiassa terveyttä ja turvallisuutta vahvistavat määräaikaisten hankkeet ja investoinnit.

b) jälleenrakennuksen isoihin hankekokonaisuuksiin, joilla palautetaan elinkeinoelämän kilpailukyky kestäväälle uralle (ml. rakenteelliset uudistukset resilienssin vahvistamiseksi). Uudellamaalla tavoitellaan elinkeinorakenteen uudistumista, joka nojaa osaamiseen, innovaatioihin ja kansainvälisyyteen. Tunnistettuja keinoja ovat mm. digitalisaation vauhdittaminen sekä hiilineutraalin ja kestävä yhteiskunnan rakentamisen, sekä Uudenmaan kansainvälisen veto- ja pitovoiman vahvistaminen (ml. saavutettavuus Suomen veturimaakuntana).

Valmisteluprosessin eteneminen

Uudenmaan selviytymissuunnitelman toimenpiteitä valmistellaan yhteistyössä ELY-keskuksen, TE-toimiston, kuntien, elinkeinoelämän järjestöjen sekä muiden maakunnallisten toimijoiden kanssa. Valmistelu käynnistyi liiton johdolla kesäkuussa, ja sen sisältöä on valmisteltu mm. seuraavissa elimissä:

- 12.8. Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö MYRS
- 17.8. Uudenmaan liiton johtoryhmä
- 20.8. Uudenmaan liiton, ELY- ja TE-keskuksen SILTA-ryhmä
- 24.8. Maakunnan yhteistyöryhmä MYR
- 26.8. Uudenmaan kuntajohtajat
- 26.8. Uudenmaan elinkeinoryhmä
- 31.8. PKS elinkeinojohtajat
- 9.9. Uudenmaan kansanedustajien neuvottelukunta KENK
- 11.9. Uudenmaan liiton, ELY- ja TE-keskuksen SILTA-ryhmä

TEM:lle tullaan toimittamaan luonnos Uudenmaan selviytymissuunnitelmasta 30.9. ja tavoitteena on, että maakuntahallitus hyväksyisi lopullisen suunnitelman seuraavassa kokouksessaan.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus käy lähetekeskustelun ja päättää merkitä tiedoksi Uudenmaan selviytymissuunnitelman tämän hetkisen valmistelutilanteen.

Vastuujohtaja:

Juha Eskelinen 040 575 2993

Valmistelija:

Outi Ervasti 040 721 2131

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Oheismateriaali

Uudenmaan selviytymissuunnitelman valmistelutilanne 8.9.2020, mhs
14.9.2020

Maakuntahallitus
Maakuntahallitus

§ 12

27.01.2020
14.09.2020

89

Etelä-Suomen liikennestrategian hyväksyminen

17/06.04/2020

MHS

Tiivistelmä

Uudenmaan, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Varsinais-Suomen liitot ovat laatineet yhteisen liikennestrategian. Tavoitteena oli laatia yhteinen tavoitetila neljän maakunnan aluerakenteelle ja liikennejärjestelmälle sekä tunnistaa alueen valtakunnallisesti merkittävimmät liikennekäytävät ja niiden kehittämistarpeet valtakunnallista liikennesuunnitelmaa varten.

Strategiassa on kuvattu Etelä-Suomea osana koko maan liikennejärjestelmää sekä laadittu visio alueen rakenteesta, joukkoliikennejärjestelmästä ja logistiikkajärjestelmästä. Työn strategiset painopisteet koskevat ilmastomuutoksen hillintää, kansainvälisten yhteyksien kehittämistä, olemassa olevan väyläverkon hyödyntämistä ja uusien liikenneinvestointien ohjaamista kestävä maankäyttö huomioiden.

Asian yksityiskohtainen selostus

Uudenmaan, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Varsinais-Suomen liitot ovat laatineet yhteisen liikennestrategian valtakunnallisen liikennejärjestelmä-suunnitelman (Liikenne12) valmistelun rinnalla. Strategia perustuu kunkin maakunnan olemassa oleviin asiakirjoihin, Uudenmaan osalta valtuuston elokuussa hyväksymään Uusimaa-kaava-kokonaisuuteen sisältyviin rakennesuunnitelmaan ja liikenteen toteuttamisohjelmaan.

Tavoitteena oli laatia yhteinen tavoitetila neljän maakunnan aluerakenteelle ja liikennejärjestelmälle sekä tunnistaa alueen valtakunnallisesti merkittävimmät liikennekäytävät ja niiden kehittämistarpeet Liikenne12-suunnitelmaa varten. Työn strategiset painopisteet koskevat ilmastomuutoksen hillintää, kansainvälisten yhteyksien kehittämistä, olemassa olevan väyläverkon hyödyntämistä ja uusien liikenneinvestointien ohjaamista kestävä maankäyttö huomioiden. Lisäksi on tunnistettu tarve edistää pitkällä aikavälillä toteuttavien väylähankkeiden ohella myös nopeasti toteutettavia pieniä parannustoimenpiteitä sekä hyödyntää EU-rahoitus TEN-T-ydinverkon kehittämisen kohteissa.

Strategiassa on kuvattu Etelä-Suomea osana koko maan liikennejärjestelmää sekä laadittu visio alueen rakenteesta, joukkoliikennejärjestelmästä ja logistiikkajärjestelmästä. Rakennesuunnitelmassa on tunnistettu Etelä-Suomen keskuskeskukset ja käytävät, joilla on parhaat edellytykset kehittyä kestäväan liikenteeseen tukeutuen. Myös käytävien ulkopuolella kasvu tulee ohjata ensisijaisesti keskuksiin. Joukkoliikennejärjestelmän osalta nykyisen matkustajajunaliikenteen turvaamisen lisäksi tulee selvittää mahdollisuuksia lisätä, nopeuttaa ja laajentaa matkustajaliikennettä raiteilla. Raideliikennettä täydentävät tiheään bussiliikenteen käytävät, joiden toimintaedellytyksiä tulee kehittää. Logistiikkavisiassa kuljetusten kannalta tärkeimpien väylien kunto

tulee turvata ja tarvittaessa parantaa. Runsaasti raskasta liikennettä synnyttävät toiminnot tulisi sijoittaa logistiikkakäytävien varteen ja sijainnissa tulee ottaa huomioon myös työmatkojen kestävyys.

Visioita ja strategisia painopisteitä on tarkasteltu suhteessa laadittavana olevan Liikenne12-suunnitelman kolmeen tavoitteeseen. Liikennestrategian linjaukset ovat näitä kestävyyttä, saavutettavuutta sekä tehokkuutta koskevien tavoitteiden mukaisia.

Varsinaisen strategian lisäksi on lueteltu tiedossa olevat hankkeet, jotka sijoittuvat strategian mukaisille käytäville. Toimenpiteet vastaavat strategisia painopisteitä ja edistävät niiden toteutumista. Toimilla vastataan myös hiilineutraaliustavoitteeseen liikenteen osalta.

Maakuntahallitukset käsittelevät Etelä-Suomen liikennestrategian syyskuun kokouksissaan: 7.9. Päijät-Häme, 14.9. Kymenlaakso ja Uusimaa sekä 21.9. Varsinais-Suomi.

Asian aiempi käsittely

MHS 27.1.2020

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä Etelä-Suomen liikennestrategian.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Petri Suominen 040 656 4979

Täytäntöönpano:

Muutoksenhaku: oikaisuvaatimusosoitus

Päätösote: tiedoksi Varsinais-Suomen liitto, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto.

Oheismateriaali

Etelä-Suomen liikennestrategian raporttiluonnos, mhs 14.9.2020

Maakuntahallitus
Maakuntahallitus

§ 149

09.12.2019
14.09.2020

90

Lännen ratakäytävät ja maankäyttö -selvityksen valmistuminen

662/02.08.01.00/2019

MHS

Tiivistelmä

Konsulttityönä laadittu **Lännen ratakäytävien (rantarata ja Esa-rata) maankäytön tarkastelu ja vaikutusten arviointi** -selvitys valmistui kesällä 2020. Selvitystyön lähtökohdat ja tulokset on koottu tiiviiksi raportiksi ja Uudenmaan liiton julkaisuksi liiton kotisivuille. Raportissa esitetään ratakäytävien maankäytön ja liikenteen tarkastelun lähtökohdat sekä vaikutusten arviointi ratakäytävien kasvupotentiaalin, taloudellisen kestävyys, toimivan liikennejärjestelmän, yhdyskuntarakenteen ja keskusten kehityksen, imagon sekä sosiaalisen ja ympäristöllisen kestävyys näkökulmista. Raportissa esitetään johtopäätöksiä ratakäytävien maankäytön suunnittelun sekä viranomaistoiminnan tueksi. Selvitystyön ohjausryhmään osallistuivat radanvarsien kuntien ja keskeisten viranomaistahojen (Uudenmaan ELY-keskus, Väylävirasto ja HSL) nimeämät edustajat.

Asian yksityiskohtainen selostus

Konsulttityönä laadittu **Lännen ratakäytävien (rantarata ja Esa-rata) maankäytön tarkastelu ja vaikutusten arviointi** -selvitys valmistui kesällä 2020. Selvitystyön lähtökohdat ja tulokset on koottu tiiviiksi raportiksi ja Uudenmaan liiton julkaisuksi liiton kotisivuille. Raportissa esitetään ratakäytävien maankäytön ja liikenteen tarkastelu kolmen lähtöskenaarion pohjalta. Lähtöskenaariorit ovat: 1. ESA-rata ei toteudu, 2. ESA-rata toteutuu ja lähiliikenteen päätepysäkki on Lohjansolmu ja 3. ESA-rata toteutuu ja lähiliikenteen päätepysäkki on Lohjan keskusta. Selvityksen lähtökohtina tarkasteltiin muun muassa ratakäytävien varsien kaavoitustilannetta, väestöä, työpaikkoja, asuntotuotannon toteutumisedellytyksiä, liikenteen ja maankäytön kehittymistä ja edellytyksiä, liikenteen palvelutasoa sekä toimintaympäristön muutostrendejä. Raideliikennettä käsiteltiin lähinnä vain lähiliikenteen osalta, sillä kaukoliikennettä käsiteltiin vain siltä osin kuin IC-junat tulevilla asemilla pysähtyvät.

Vaikutuksia arvioitiin ratakäytävien kasvupotentiaalin, taloudellisen kestävyys, toimivan liikennejärjestelmän, yhdyskuntarakenteen ja keskusten kehityksen, imagon sekä sosiaalisen ja ympäristöllisen kestävyys näkökulmista. Raportissa esitetään johtopäätöksiä ratakäytävien maankäytön suunnittelun tueksi. Niissä tuodaan muun muassa esille, että asemanseutujen toteuttaminen kestävästi vaatii toimijoiden yhteistä strategista suunnitelmaa maankäytön sijoittumisesta ja väyläkäytävien kehittämisen vaiheistuksesta. Raportin mukaan ESA-radon vyöhyke on viimeistään 2040-luvulla Uudenmaan uusi kasvusuunta. Raportti suosittaa myös, että olemassa olevia ja tulevia asemanseutuja tulee profiloida yhteistyössä radan varren kuntien ja toimijoiden kanssa ja niiden vetovoimatekijöitä tulee vahvistaa. Myös asemanseuduilla kuten muissakin keskuksissa tulee olla tavoitteena toimintojen monipuolisuus. Joukkoliikenteen kehittämisessä on panostettava sujuviin matkaketjuihin,

mikä voi tarkoittaa mm. sitä, että vanhat bussilinjat muutetaan vaihteittain liityntälinjastoiksi sekä että HSL-alueen ulkopuolelle kehitetään toimiva lippuratkaisu. Lisäksi uusilla asemaseuduilla on investointien toteutuksen ja rahoituksen suunnittelu ja aikataulu tärkeää. Skenaarioita on tarkasteltava realistisesti jo tehtyjen suunnitelmien ja päätösten näkökulmasta.

Selvitystyön ohjausryhmään osallistuivat radanvarsien kuntien (Espoo, Hanko, Inkoo, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio, Vihti) ja keskeisten viranomaistahojen (Uudenmaan ELY-keskus, Väylävirasto ja HSL) nimeämät edustajat. Ohjausryhmällä oli kaksi kokousta ja lisäksi pidettiin kaksi työpajaa, joihin kutsuttiin ohjausryhmän lisäksi laajempi osallistujajoukko.

Selvitystyö osoitti selvityksessä mukana olleiden ratakäytävien kuntien erilaisuuden. Asemanseutujen kehittämisen edellytykset ovat verrannollisia esimerkiksi väestön määrään sekä sijaintiin ja etäisyyteen pääkaupunkiseudulta. Selvitys tuo lähtötietoja vireillä oleviin suunnitelmiin ja muihin selvityksiin. Sitä voidaan hyödyntää kuntien maankäytön ja liikenteen yhteensovittamisessa sekä viranomaistyössä.

[Linkki selvitysraporttiin](#)

Asian aiempi käsittely

MHS 9.12.2019 § 149

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi Lännen ratakäytävien (rantarata ja Esa-rata) maankäytön tarkastelu ja vaikutusten arviointi -selvityksen

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Heli Vauhkonen 050 320 0431

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Oheismateriaali

Lännen ratakäytävien (Rantarata ja ESA-rata) maankäytön tarkastelu ja vaikutusten arviointi, mhs 14.9.2020

Maakuntahallitus
Maakuntahallitus

§ 9

27.01.2020
14.09.2020

91

Lausunto Y5 Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavaehdotuksesta

19/06.02.00/2019

MHS

Tiivistelmä

Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava on edennyt kaavaehdotusvaiheeseen. Lohjan kaupunki pyytää Uudenmaan liitolta lausuntoa osayleiskaavaehdotuksesta 15.9.2020 mennessä. Uudenmaan liitto toteaa, että kaavan hyväksymisvaiheessa ja alueen toteutuksessa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin asioihin:

- Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 25.8.2020. Osayleiskaavaa ei voida hyväksyä ennen kuin Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava on tullut voimaan.
- Uudenmaan liitto toistaa aikaisemmin lausumaansa, että osayleiskaavan toteuttamiseen liittyy paljon epävarmuutta, mikä liittyy ESA-radan ja aseman rakentamispäätökseen sekä radan liikennöintiin.
- Uudenmaan liitto yhtyy kaavataloustarkastelun loppupäätelmiin siitä, että jatkosuunnittelussa on tarkasteltava tarkemmin rakentamisen sijoittelua kustannusten hillitsemiseksi.
- Uudenmaan liitto toistaa aikaisemmin lausumaansa, että Lohjan alue- ja yhdyskuntarakennetta tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaan Lohjan keskusta- ja kaupunkin on jatkossakin kohdennettava riittävästi resursseja Lohjan keskustan kehittämiseen.
- On hyvä, että ehdotusvaiheessa on laadittu ilmastovaikutusten arviointi. Arvioinnin mukaisia keinoja ja toimenpiteitä tulee ottaa käyttöön ja päivittää, kun alueen toteuttaminen tulee ajankohtaiseksi.

[Linkki kaupungin kaavasivuille](#)

Asian taustat

Lohjan kaupunki/Kaupunkikehitys pyytää Uudenmaan liitolta lausuntoa Lohjansolmun asemanseudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaavan ehdotuksesta 15.9. 2020 mennessä. Uudenmaan liitto on antanut asiasta lausunnot I ja II valmisteluvaiheessa. Uudenmaan liitto on aikaisemmissa lausunnoissa todennut, että osayleiskaavaluonnos on maakuntakaavan mukainen, koska kaavan hyväksymisen aikataulu on sidottu Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavan ehdotuksen hyväksymiseen ja voimaan tuloon sekä alueen toteuttaminen valtion sitovaan päätökseen radan ja aseman toteuttamisesta.

Toisen luonnosvaiheen jälkeen kaavaa varten on laadittu lisäselvityksinä muun muassa kaavataloustarkastelu, massataloustarkastelu, hulevesiselvitys, pohjaveden vaikutustenarviointi ja ilmastovaikutusten arviointi.

Toisessa luonnosvaiheessa annettuihin lausuntoihin on laadittu vastineet. Saadun palautteen ja laadittujen lisäselvitysten perusteella on osayleiskaavan ehdotukseen tehty tarkennuksia ja täydennyksiä.

Asian aiempi käsittely

MHS 27.1.2020 § 9

Ehdotus lausunnoksi

Kaavaratkaisu

Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 25.8.2020. Osayleiskaava voidaan hyväksyä sitten, kun Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava on tullut voimaan.

Voimassa olevissa Uudenmaan maakuntakaavoissa Lohjansolmun asemanseutu on osoitettu *raideliikenteeseen tukeutuva asemanseudun kehittämisalue*-merkinnällä. Suunnittelumääräyksen mukaan ennen alueen yksityiskohtaisempaa suunnittelua alueen maankäyttö on ratkaistava maakuntakaavoituksessa. Kunta voi laatia yleiskaavaa samanaikaisesti maakuntakaavan kanssa. Yleiskaavaa ei voi kuitenkaan hyväksyä, ennen kuin maakuntakaava, jossa alueen maankäyttö on ratkaistu, on tullut voimaan.

Uusimaa 2050 kaavan kokonaisuuteen kuuluvien Länsi-Uudenmaan ja Helsingin seudun vaihemaakuntakaavoissa ESA-radan varrelle osoitetaan uudet, tuleviin asemanseutuihin tukeutuvat, maakunnan kehittämisen kannalta merkittävät taajamatoimintojen vyöhykkeet, jossa yhdyskuntarakenteen kasvu tukeutuu raideliikenteeseen. Uudet asemanseudut osoitetaan Uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke- kehittämisperiaatemerkinällä. Tuleva maankäyttö kehitetään tehokkaaksi, uuteen asemaan tukeutuvaksi taajamavyöhykkeeksi.

Uudenmaan liitto toistaa aikaisemmissa vaiheissa lausumaansa toteamalla, että osayleiskaavan toteutumiseen liittyy paljon epävarmuutta. Osayleiskaava-aluetta ei voida alkaa toteuttaa ennen kuin valtio on tehnyt sitovan päätöksen ESA-oikoradan ja Lohjansolmun aseman toteuttamisesta. Alustavien arvioiden mukaan ESA-radan liikennöinti voi alkaa aikaisintaan 2030.

Lohjansolmua suunnitellaan Lohjan uutena kaupunginosana ja osayleiskaavassa varaudutaan sijoittamaan alueelle 11 000–15 000 asukasta. Se on enemmän kuin nykyisin Lohjan keskustassa, mikä tarkoittaa väestömäärältään ja mittakaavaltaan kokonaan uuden kaupungin suunnittelua ja infran ja palveluiden rakentamista. Alueen toteuttaminen tapahtuu vaiheittain ja kestää useita vuosia. Asemanseudun rakentaminen valmiiksi tavoitteen mukaisen volyymin mukaisesti kestää Uudenmaan nopean kasvunkin tapauksessa 20–30 vuotta. (Lännen ratakäytävät-selvitys, Uudenmaan liitto, 2020). Uudenmaan liitto katsoo, että Lohjan alue- ja yhdyskuntarakennetta tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaan Lohjan keskusta tukeutuen.

Helsingin seudun MAL 2019 taustaselvitysten mukaan viimeistään 2040-luvulla Uusimaa tarvitsee uusia kasvusuuntia, joista yksi mahdollisuus on ESA-radan vyöhyke. Lännen ratakäytävät -selvityksessä todetaan myös, että vaikka tulevaisuuden raideliikenteen palvelutasoa ei voi taata, parhaimmillaan raideliikenne voi yhdistää Lohjansolmun asemanseudun kasvaviin työpaikkakeskeittymiin raideverkon asemanseuduilla, kuten Pasilaan, Leppävaaraan ja Kiloon.

Kaavataloustarkastelu

Ehdotusvaiheessa laaditun kaavataloustarkastelun mukaan uudet katuinvestoinnit muodostavat osayleiskaavan alueen suurimmat kustannukset. Tarkastelun johtopäätöksinä todetaan myös, että suunnittelualueen eteläosan, jolle on osoitettu keskustatoimintojen aluetta ja toimitilarakentamista, rakennettavuus on haasteellista maaperän takia ja se nostaa kustannuksia. Lisäksi alueen toteuttamisen vaihteellisuuden ja keston aikana yleisissä rakentamiskustannuksissa voi tapahtua merkittäviä muutoksia. Jatkosuunnittelussa on tarkasteltava tarkemmin rakentamisen sijoittelua kustannusten hillitsemiseksi.

Vetovoimatekijät

Lohjan kaupunki on Uudenmaan liitolle antamassaan vastineessa todennut, että alueen vetovoimatekijöinä on luonto ja erityisesti järviluonto sekä kaupunkimaisen ja maaseutumaisen asuinympäristön yhdistyminen. Uudenmaan liitossa laadittiin Lännen ratakäytävien (Rantarata ja ESA-rata) maankäytön tarkastelu ja vaikutusten arviointi -selvitys keväällä 2020. Selvityksen vaikutusten arvioinnin mukaan riskinä on, että uusien asemanseutujen hitaasti kehittyvän palvelutason myötä asemanseudut eivät muodostu vetovoimaisiksi. Väestömäärän kasvun hitauden vuoksi myös lähiliikennepalvelutaso ei kehity tarpeeksi nopeasti. Alueet voivat olla pitkään henkilöautoilun varassa ja ne voivat jäädä enemmän lähiömäisiksi asuinalueiksi kuin dynaamisiksi asemanseutukeskuksiksi.

Uudenmaan liitto toistaa aikaisemmin lausumaansa, että kaupungin on jatkossakin kohdennettava riittävästi resursseja Lohjan keskustan kehittämiseen. Olemassa oleva Lohjan kaupungin keskusta monipuolisine palveluineen on myös Lohjansolmun alueen suurimpia vetovoimatekijöitä. Lohjan kaupungin Uudenmaan liitolle antamassa vastineessa kerrotaan, että keskustaa kehitetään ainakin 2030 saakka voimakkaasti ja luetellaan kaavoitushankkeita, suunnitelmia ja toimenpiteitä, joita on tehty ja tehdään keskustassa ja nauhataajamassa. On tärkeää, että aluetta kehitetään myös tulevaisuudessa kokonaisuutena, jolloin voidaan luoda edellytykset palvelujen joukkoliikenteen järjestämiselle.

Ilmastovaikutukset

Osayleiskaavaa varten on laadittu ilmastovaikutusten arviointi, mikä on tärkeä lisäselvitys osana maakunnan tavoitetta olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Vaikutusten arvioinnissa nostetaan esille muun muassa se, että yleiskaavoituksen keinoin keskeistä olisi edistää lähipalveluiden saatavuutta, jotta voidaan vähentää päivittäistä liikkumistarvetta ja tuetaan kestävien kulkumuotojen houkuttelevuutta.

Vaikutusten arvioinnin mukaan syntyvien kasvihuonekaasujen määrää osayleiskaava-alueella voidaan pienentää mm. uusiutuvilla energialähteellä lämmitysenergian tuotannossa, suosimalla puurakentamista, laadukkaan kävely- ja pyöräilyinfran toteuttamisella sekä uusiutuvalla energialla toimivan joukkoliikenteen kehittämisellä. Alueen vuosittaisia hiilinieluja voidaan kasvattaa viheralueiden ja puistojen pinta-alan lisäämisellä.

Uudenmaan liitto katsoo, että tulevaisuudessa suunnittelualueen ilmastovaikutuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota alueen toteutuksessa,

kun se tulee ajankohtaiseksi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

- antaa edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon
- tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Vastuujohtaja:

Merja Vikman-Kanerva 040 638 6669

Valmistelija:

Heli Vauhkonen 050 320 0431

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Päätösote: Lohjan kaupunki

Liitteet

- 1 Liite 1 ote Uudenmaan voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmästä, mhs 14.9.2020
- 2 Liite 2 ote maakuntavaltuuston 25.8.2020 hyväksymästä Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavasta, mhs 14.9.2020

Maakuntahallitus

14.09.2020

92

Maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arviointi ja kehittäminen

291/00.01.01/2020

MHS

Tiivistelmä

Uudenmaan liiton vuoden 2020 talousarvion toiminnallisista tavoitteista yksi on seuraava: ”Selvitetään luottamushenkilöorganisaation uudistamista siten, että se voisi toimia nykyistä vahvempaa voimavarana maakunnan kehittämisessä ja Uudenmaan liiton strategian toteuttamisessa.”

Asian yksityiskohtainen selostus

Uudenmaan liiton vuosiksi 2017 – 2020 valitun maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen toimikausi päättyy 31.5.2021. Toimikauden lähestyessä loppuaan on tarkoituksenmukaista arvioida valtuusto- ja hallitustyötä. Arvioinnin tuloksia voidaan hyödyntää luottamushenkilötyöskentelyn edellytysten vaikuttavuuden kehittämisessä.

Arviointi suoritetaan seuraavasti:

1. Kauden 2017-2020 luottamushenkilötyön arviointi (kysely) Uudenmaan liiton luottamushenkilöille (lokakuu)
2. Ryhmähaastattelut maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston puheenjohtajistolle ja poliittisten piirijärjestöjen toiminnanjohtajille (lokakuu)
3. Selvitys maakuntavaltuustolle (joulukuu)

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä maakuntavaltuusto- ja hallitustyön arvioinnin asian selostusosassa esitetyn mukaisesti.

Vastuujohtaja:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Valmistelija:

Inka Tikkanen 040 554 5538

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Oheismateriaali

Valtuusto- ja hallitustyön arviointi ja kehittäminen, mhs 14.9.2020

Maakuntahallitus

14.09.2020

93

Maakunnan yhteistyöryhmän varajäsenen vaihtuminen: Jussi Karvinen Kaisa Ainalan tilalle

58/00.00.00.01/2019

MHS

Tiivistelmä

Helsingin yliopisto pyytää nimeämään maakunnan yhteistyöryhmään uudeksi varajäseneksi Jussi Karvisen.

Asian yksityiskohtainen selostus

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) on kuntien, valtion sekä työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjen yhteistyöelin, jonka tehtävänä on yhteensovittaa alueellisia kehittämistoimia.

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään laissa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014, 24-28 §). Laki tuli voimaan 20.1.2014.

Yhteistyöryhmässä on oltava kattavasti edustettuna alueen kunnat ja maakunnan liitto, ohjelmia rahoittavat valtion viranomaiset ja muut tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot ja alueen kehittämisen kannalta keskeiset tehot kuten työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt ja muut kansalaisyhteiskuntaa edustavat järjestöt.

Maakuntahallitus on nimennyt 23.10.2017 maakunnan yhteistyöryhmään alueen kuntia ja maakunnan liittoa edustavat jäsenet. Heidän toimikautensa on maakunnan liiton valtuuston toimikausi.

MYR:n kokoonpanon tulee täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentin ehto, jonka mukaan valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa että kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Kiintiösäännös koskee erikseen sekä varsinaisia että varajäseniä.

Helsingin yliopisto on pyytänyt 12.8.2020 lähettämässään kirjeessä, että Jussi Karvinen nimetään uudeksi varajäseneksi Kaisa Ainalan tilalle.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää nimetä maakunnan yhteistyöryhmään uuden varajäsenen Jussi Karvisen Kaisa Ainalan tilalle.

Valmistelija:

Paula Autioniemi 040 737 8050

Täytäntöönpano:

Muutoksenhaku: oikaisuvaatimusosoitus

Päätösote: uusi jäsen

Maakuntahallitus

14.09.2020

94

Vuoden 2019 arviointikertomus tiedoksi

655/02.01.01.01/2019

Tarkastuslautakunta 12.5.2020 § 14

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Ehdotus:

Tarkastuslautakunta laatii ja allekirjoittaa arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja antaa sen valtuustolle.

Päätös:

Tarkastuslautakunta laati ja allekirjoitti arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja antaa sen valtuustolle.

Maakuntavaltuusto 9.6.2020 § 18

Ehdotus:

Maakuntavaltuusto päättää merkitä arviointikertomuksen vuodelta 2019 tiedoksi.

Valtuuston käsittelyn jälkeen arviointikertomus viedään maakuntahallitukselle tiedoksi.

Käsittely:

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Carita Orlando esitteli valtuutetuille arviointikertomuksen vuodelta 2019.

Päätös:

Maakuntavaltuusto päätti merkitä arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja saadun esittelyn tiedoksi.

Valtuuston käsittelyn jälkeen arviointikertomus viedään maakuntahallitukselle tiedoksi.

MHS

Kokonaisarviona vuoden 2019 toiminnasta tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa todetaan, että maakuntavaltuuston asettamat strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kokonaisuutena hyvin huolimatta merkittävistä lisätehtävistä, joita maakunta- ja soteuudistuksesta ja sen alasajosta on liitolle ja sen henkilöstölle aiheutunut. Uudistustyön organisointi ja uudistustyön alasajo on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan hoidettu ammattitaidolla.

Uudenmaan liitto ei ole sote- ja maakuntauudistuksen kaatumisen myötä palannut vanhoihin rutiineihin vaan on lähtenyt kunnianhimoisesti kehittämään asioita ja tekemisen tapaa uuden ja rohkean strategian myötä. Tämä osoittaa määrätietoista johtajuutta sekä organisaation ja henkilöstön kykyä toimia aktiivisesti ja proaktiivisesti muuttuvissa tilanteissa.

Strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan palvellut Uudenmaan liiton vision ja mission toteutumista. Liiton toiminta on saatujen tietojen ja tähän pohjautuvaan arvioon perustuen järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan työskentelytapoihin on kuulunut rakentava sekä asioita eteenpäin vievä ja kehittävä arviointikulttuuri sekä asiallinen ja tosiasioihin nojaava raportointi. Arviointi on suoritettu ensisijaisesti ”Uudenmaan liiton toimintakertomus ja tilinpäätös 2019” -asiakirjasta ilmenevien tietojen perusteella sekä saatujen selostusten ja katsausten pohjalta. Liiton toimintaa on lisäksi arvioitu tavoitteiden toteutumiseen liittyvän raportoinnin avulla.

Tavoitteiden toteutuminen

Uudenmaan liiton talous toteutui valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden mukaisesti. Vuoden 2019 tilinpäätös muodostui talousarviossa arvioitua paremmaksi. Talousarviossa alijäämäksi oli budjetoitu 0 euroa ja tilinpäätöksessä 2019 toteutunut ylijäämä oli 91 542 euroa. Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan 10.12.2019 talousarviomuutoksena maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun varattuja toimintatuottoja ja toimintakuluja vähennettävän valmistelun keskeytymisestä ja alasajosta johtuen 67 245 000 eurosta 16 735 000 euroon.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että strategisten tavoitteiden toteutuminen on raportoitu laadukkaasti ja tiiviisti tavoitemittareihin pohjautuen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on palvellut Uudenmaan liiton vision ja mission toteutumista. Liiton toiminta on ollut määrätietoista ja muutostarpeet huomioon ottavaa ja on saatujen tietojen ja tähän pohjautuvaan arvioon perustuen järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Maakunta- ja sote-uudistus ja valmistelun alasajo

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan alasajotoimenpiteitä on toteutettu systemaattisesti ja valtionavustuksen käyttöön liittyvä raportointi on ollut laadukasta. Lisäksi liitto on aktiivisesti myötävaikuttanut siihen, että valmistelussa syntynyt aineisto on myöhemmän jatko- tai uuden valmistelun hyödynnettävissä.

Hallituksen tavoittelema maakunta- ja soteuudistus ja siihen liittynyt pitkälle viety alueellinen valmistelu käynnisti kariutumisestaan huolimatta laeista riippumattoman yhteiskunnallisen ja hallinnollisen muutosprosessin, jonka keskeisenä piirteenä on eri toimijoiden välisen yhteistyön lisääntyminen. Se myös loi aluetasolle ja valtionhallintoon integraatiopotentiaalia ja valmiuksia toimialarajatylittävien palvelukokonaisuuksien muodostamiselle. Tarve valtion-, alue- ja paikallistason rakenneuudistuksille ei tule häviämään. Seuraavien hallitusten, eli Antti Rinteen ja Sanna Marinin hallitusohjelmiin sisältyykin sotepalveluiden rakenneuudistus siten, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kootaan kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia sote-maakuntia olisi 18. Hallitusohjelman mukaan vaiheittaista siirtymistä monialaisiin maakuntiin valmistellaan parlamentaarisesti vuoden 2020 loppuun mennessä.

Antti Rinteen hallitus selvitti Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin sote-erillisratkaisun vaihtoehtoja yhteistyössä alueen kuntien ja HUSin

kanssa syksyllä 2019. Erillisselvityksen ohjausryhmä esitti jatkovalmistelun pohjaksi viiteen itsehallinnolliseen alueeseen pohjautuvaa mallia. Esityksen mukaan sote-palvelujen järjestämisvastuu olisi neljällä itsehallintoalueella ja Helsingin kaupungilla. Jos sote-uudistus toteutuu, tulee se vaikuttamaan Uudenmaan liiton toimintaan ja asemaan riippumatta siitä, toteutuvatko monialaiset maakunnat.

Liiton EU- ja Brysselin toiminnot

Uudenmaan liiton EU-vaikuttamisen ja edunvalvonnan kärki on vuonna 2019 kohdistunut ennen kaikkea valmisteilla olevaan EU-ohjelmakauteen 2021-2027. EU-vaikuttamista on tehty erityisesti unionin rakennerahastoihin, älykkään erikoistumisen toimintatavan jatkumiseen, älykkääseen ja kestäväan kaupunkipolitiikkaan sekä seuraavan tutkimus- ja innovaatio-ohjelman painopisteisiin liittyen. Lisäksi EU:n liikennepolitiikassa ja Digitaalinen Eurooppa-ohjelmassa edunvalvontatyötä on tehty useita eri vaikuttamisen väyliä hyödyntäen.

EU-edunvalvontaa on tehty Brysselissä sijaitsevan Helsinki EU Officeen lisäksi kaikkien niiden kansainvälisten järjestöjen kautta, joissa Uudenmaan liitto on jäsenenä. Näistä esimerkkeinä Euroopan merellisten alueiden liitto (CPMR), Itämeren yhteistyöfoorumi (BSSSC) ja Euroopan innovaatio- ja tutkimusintensiivisten alueiden järjestö ERRIN (European regions' research and innovation network).

Voimakkaita edunvalvontaponnisteluja on tehty sekä Brysselissä että Suomessa, jotta Uudellemaalle tärkeä EU:n merirajojen alueellinen yhteistyöohjelma (Central Baltic, Interreg) jatkuisi myös tulevalle rahoituskaudella. Tämän rahoitusohjelman tulevaisuus on ollut uhattuna. Asiaan liittyen on järjestetty useita kannanotto- ja edunvalvontatapaamisia EU:n komission, EUneuvoston ja Euroopan parlamentin avainhenkilöiden kanssa. Myös älykkään erikoistumisen toimintatavan ja alueellisten innovaatioekosysteemien painotus tulevalle EU-ohjelmakaudella 2021-2027 on tärkeää Uudenmaan alueen toimijoille, minkä vuoksi myös siihen on vaikutettu aktiivisesti EU-tasolla.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan EU Office on onnistunut toiminnassaan erinomaisesti. Tästä kertonee osaltaan toimiston palvelujen kysyntä, korkea asiakastytyväisyys ja uuden ylläpitäjätahon (Haaga-Helia ammattikorkeakoulu) mukaantulo toimiston toimintaan.

Henkilöstö

Henkilöstökertomuksen ja kuullun selostuksen perusteella liiton henkilöstö voi hyvin ja viihtyy työssään. Henkilöstöhallinnon toimenpiteillä on pyritty aktiivisesti vaikuttamaan valmiuksiin lähteä toteuttamaan liiton uutta strategiaa. Osaamisen kehittämisessä painottuvat mm. digi- ja yhteistyötaidot, uudet tekemisen tavat ja työkalut sekä osaamisen ja metataitojen kehittäminen.

Asian taustat

Kuntalain 121 § mukaan tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Maakuntahallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Arviointikertomuksen käsittelyjärjestys on:

- tarkastuslautakunta laatii arviointikertomuksen
- valtuusto käsittelee sen ja voi pyytää maakuntahallitukselta lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus mahdollisesti antaa aihetta
- tämän jälkeen arviointikertomus tuodaan maakuntahallitukselle tiedoksi
- tarvittaessa hallitus antaa lausunnon kertomuksesta aiheutuvista toimenpiteistä ja saattaa ne valtuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta ei ole lakisääteisiä tehtäviään toteuttaessaan maakuntahallituksen alainen toimielin. Hallituksella ei ole toimivaltaa ottaa tarkastuslautakunnan päätöksiä käsiteltäväkseen. Hallituksen tulee kuitenkin antaa valtuustolle yllä mainittu lausuntonsa toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esittämien havaintojen johdosta.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2019, todeten ettei se anna aihetta erityisiin toimenpiteisiin.

Vastuujohtaja:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Valmistelija:

Paula Autioniemi 040 737 8050

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Oheismateriaali

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2019, mv 9.6.2020

Maakuntahallitus
Maakuntahallitus

§ 59

27.04.2020
14.09.2020

95

Osavuositarkastus 2/2020 tiedoksi

104/02.01.01.00/2020

MHS

Tiivistelmä

Vuoden toisessa osavuositarkastuksessa esitetään vuoden 2020 talousarvion toteutumista tammi-kesäkuun ajalta.

Liiton toiminta toteutui suunnitellusti tarkastelujaksona. Talouteen on syntymässä ylijäämää mm. henkilöstökuluissa koska vapautuneita vakansseja on jätetty täyttämättä, asiantuntijapalveluiden ostoissa sekä matkustuspalveluissa koska koronaepidemia käytännössä lopetti virkamatkot kokonaan.

Asian aiempi käsittely

MHS 27.4.2020 § 59

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi vuoden 2020 toisen osavuositarkastuksen.

Vastuujohtaja:

Paula Autioniemi 040 737 8050

Valmistelija:

Inka Tikkanen 040 554 5538

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Liitteet

3

Osavuositarkastus 2/2020, mhs 14.9.2020

Maakuntahallitus

14.09.2020

96

Ilmoitusasiat

519/00.00.00.01/2018

MHS

1. Valtiovarainministeriön päätökset Uusimaa2019 -hankkeen valtionavustusten palauttamisesta

Valtiovarainministeriö on vastaanottanut Uusimaa2019 -hankkeen loppuraportoinnin, jonka määräpäivä oli 28.2.2020 ja on päätöksillään 8.4.2020 (yleishanke) sekä 12.8.2020 (ICT-hanke) pyytänyt Uudenmaan liittoa palauttamaan käyttämättä jääneet avustukset,

1 112 558 euroa yleishankkeen osalta ja 277 363 euroa ICT-hankkeen osalta. Päätösten summat vastaavat Uudenmaan liiton kirjanpitoa.

Yhteensä Uudenmaan liitolle myönnettiin 45,4 miljoonaa euroa valtionavustusta maakuntavalmistelusta aiheutuneisiin kustannuksiin vuosina 2017–2019. Valtiovarainministeriön avustuksen palautuspäätökset tarkoittavat käytännössä, että ministeriö on hyväksynyt Uusimaa2019 -hankkeen loppuraportit ja hankkeen valtionavustuksen käytön.

2. Teuvo Niemisen kartoituskysely maakuntien valmiudesta hallinnonuudistukseen

Nieminen on osallistunut ”Kansalaisoikeudet perustuslakiin” -työpajojen toimintaan. Niissä on käsitelty maakuntien itsehallinnon puuttumista Suomessa. Aiheesta ollaan järjestämässä myöhemmin seminaari ja/tai kansalaiskokous. Tähän liittyen hän pyytää maakuntajohtajaa ja maakuntahallitusta seuraavassa kokouksessaan pohtimaan seuraavia kysymyksiä:

- Miksi Suomessa ei ole maakuntien itsehallintoa muualla kuin Ahvenanmaalla, vaikka mahdollisuus siihen on aina ollut perustuslaissa? Tiesitkö, että Suomi on ainoa läntisen Euroopan maa, jossa ei ole maakuntien tai alueiden itsehallintoa?
- Tulisiko hallintoa Suomessa hajauttaa ja toteuttaa maakuntien itsehallinto?
- Uskotteko, että omassa maakunnassanne sellainen voitaisiin aikaansaada?

Niemiselle on ilmoitettu että ensimmäinen hallituksen kokous kesälomien jälkeen on 14.9.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokouksen ilmoitusasiat.

Valmistelija:

Paula Autioniemi 040 737 8050

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Oheismateriaali

Kartoitus maakuntien valmiuden hallinnonuudistukseen, mhs 14.9.2020

Maakuntahallitus

14.09.2020

97

Johtajien antamat lausunnot

MHS

Edellisen kokouksen jälkeen on annettu Liitteet-kohdassa listatut lausunnot.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi johtajien antamat lausunnot.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §)

Liitteet	4	Lausunto Adven Oy:n biokaasulaitoksen rakentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Hanko
	5	Lausunto Espoon Kiviruukin osayleiskaavaluonnoksesta
	6	Lausunto Helsingin maanalaisen yleiskaavan luonnoksesta
	7	Lausunto Karkkilan Vattola II:n asemakaavamuutoksen 217 ehdotuksesta
	8	Lausunto Kirkkonummen Kolbackenin asemakaavan ja Riistametsän asemakaavan muutoksen valmisteluaineistosta
	9	Lausunto Kirkkonummen Mustikkarinteen asemakaavan valmisteluaineistosta
	10	Lausunto koskien Kuljetus Arto Korpela Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemusta
	11	Lausunto koskien maantie 152 välillä Hämeenlinnanväylä-Tuusulanväylä, aluevaraus suunnitelman YVA-selostusta
	12	Lausunto liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmaan vuosiksi 2021-2024 esitettävistä hankkeista
	13	Lausunto Petikonhuipun täyttömäen YVA-selostuksesta, Vantaa
	14	Lausunto Raaseporin Stallörenin puiston asemakaavan muutoksen valmisteluaineistosta
	15	Lausunto Raaseporin Tammiharjun asemakaavaehdotuksesta
	16	Lausunto Siuntion Pickalanrinteen asemakaavan muutosehdotuksesta
	17	Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tienpidon ja liikenteen suunnitelmasta (TLS) vuosille 2021–2024
	18	Lausunto Uudenmaan metsäohjelman 2021-2025 luonnoksesta
	19	Lausunto Valtatien 25 parantaminen maantien 111 liittymän kohdalla tiejärjestelyineen, Raasepori, tiesuunnitelma
	20	Lausunto Varsinais-Suomen ja Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnoksista
	21	Lausunto; Kaava N154, Nummela, Hiidenlaakson työpaikka-alueen asemakaava ja asemankaavamuutoksen valmisteluvaihe
	22	Lausunto; luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi

Maakuntahallitus

14.09.2020

98

Kokousaikataulu tiedoksi

MHS

Seuraavat **maakuntahallituksen** kokoukset

- 19.10
- 16.11
- 7.12.

Maakuntavaltuuston kokoukset

- 15.12.

Maakuntavaltuusto päätti, että ilmastotiekartasta ja merialuesuunnitelmasta järjestetään erillinen **virtuaaliesittely** 22.9.2020 klo 9.00-11.00.

Seuraava **maakunnan yhteistyöryhmän** kokous

- 25.9.

Muutoksena edelliseen käsittelyyn on lisätty virtuaaliesittelyn järjestäminen maakuntavaltuustolle 22.9.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää merkitä tiedoksi kokousaikataulun.

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Maakuntahallitus
Maakuntahallitus

§ 126

21.10.2019
14.09.2020

99

Eduskunnan oikeusasiamiehen vastaus koskien rautatietunnelihankkeen käsittelyä maakuntakaavoituksessa

459/03.01.03.00/2019

MHS

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin on antanut 29.7.2020 vastauksensa Finest Bay Area Development Oy:n tekemän kantelun johdosta koskien liiton menettelyä yhtiön rautatietunnelihankkeen käsittelyssä. Apulaisoikeusasiamies viittaa ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain esitöihin, joissa todetaan, että kaavan hyväksymispäätöstä tehtäessä ei valvota ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyttä tai sen ajantasaisuutta, vaan näitä asioita tarkastellaan vasta hankkeen toteuttamista koskevan lupamenettelyn yhteydessä. Lisäksi hän korostaa, että sananvapaus suojaa myös virkamiehiä, mutta heiltä voidaan kuitenkin vaatia sellaista asianmukaisuutta ja asiallisuutta sekä erinäisten sellaisten sopivuusvaatimusten täyttämistä, jotka voivat johtua ennen muuta kyseisen viraston perustehtävien laadusta.

Oikeusasiamies noudattaa tuomioistuinten riippumattomuuden periaatetta, minkä johdosta kantaa ei oteta kysymyksiin, jotka voivat vielä myöhemmin tulla tuomioistuimen ratkaistavaksi. Oikeusasiamiehen tehtäviin ei myöskään kuulu antaa kantelijan pyytämää oikeudellista lausuntoa asiassa. Näillä perusteilla apulaisoikeusasiamies toteaa, ettei kantelun johdosta ole ilmennyt aihetta enempään toimenpiteisiin oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnan puitteissa.

Asian aiempi käsittely

MHS 21.10.2019 § 126

Maakuntajohtajan varahenkilön ehdotus:

Maakuntahallitus päättää
– merkitä tiedoksi apulaisoikeusasiamiehen vastauksen 29.7.2020 koskien rautatiehankkeen käsittelyä Uudenmaan liitossa

Vastuujohtaja:

Juha Eskelinen 040 575 2993

Valmistelija:

Tero Suursalmi 050 569 3391

Täytäntöönpano:

Muutoksenhakukielto (Kuntalaki 410/2015 136 §); päätös koskee valmistelua

Oheismateriaali

Vastaus; Rautatiehankkeen käsittely Uudenmaan liitossa